

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marți, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Cazul dela Țalna.

Sibiu, 12 Septembrie n.

Spuneam în numărul penultim, că dese conflicte ivite între jandarmi și poporul nostru, pentru purtarea colorilor naționale românești, nu vor putea fi evitate prin pedepsirea jandarmilor, cari au împușcat pe cei doi tineri români din Țalna, — pentru că jandarmii în cele din urmă și-au făcut numai datorința, împlinind ordinul superiorilor, — ci se vor putea evita în viitor prin revizuirea, ori prin revocarea ordinului, care impune jandarmilor să ia cu puterea brânele și panglicele tricolore române, purtate de fetele și de flăcăii noștri.

Am arătat, că ordinul acesta e greșit, că nu e bazat pe lege pozitivă, și că prin el se dă un cerc de competență jandarmilor, pe care nu-l are decât judecătoria, anume: constatarea, dacă colorile naționale românești se poartă ori nu cu scopul de a se demonstra prin ele în contra statului, ori în contra națiunii maghiare?

Ne pare bine a putea înregistra, că vederile exprimate în articolul nostru, scris despre vărsarea de sânge dela Țalna, le împărtășește și o gazetă maghiară, „Világ”, care se pune pe același punct de vedere pe care stăm noi, și constată, ca și noi, că brânele și panglicele nu pot să fie confiscate, cum nu puteau fi confiscate nici până acum.

Iată cum scrie ziarul numit în numărul de Joi, 8 Septembrie n.:

„... Până acum n'au luat în seamă autoritățile administrative aceste afirmative abuzări, făcute cu colorile acestea (naționale române), și pentru ele n'au persecutat oamenii dela sate, cari fără nici o intenție de a demonstra țin la colorile lor, în bună credință și cu tenacitate, ca la părțile întregitoare ale portului lor strămoșesc. Tendința deci,

tocmai cu privire la tradiție, nu poate fi constatată și nici nu e de presupus.

Dar în timpul mai nou jandarmii opresc oamenii în drum pentru lucrul acesta și îi provoacă să depună brânele tricolore, panglicele și cocardele, iar dacă respectivii deneagă supunerea, îi despoaie cu puterea de dificultata parte decorativă a costumului lor. Prin aceasta se cauzează mare amărăciune poporului, se provoacă de multeori împotriviiri faptice, cărora au căzut jertfă mai multe vieți de om. Asemenea casuri s'au întâmplat în cursul săptămânii trecute în Blaj, în Ocna, și pe alte locuri, cu oameni dela sat și cu copii de școală, din motivul, că unii dintre ei purtau brâne cu colorii românești, iar alții aveau buchete compuse din flori de colorile acestea. În Ocna s'a întâmplat cu o doamnă din România și cu fetița ei un asemenea caz, pe care apoi foile românești l-au descris amănunțit cu cea mai adâncă consternare. O astfel de procedură după modesta noastră părere nu corespunde nici decum scopului pe care-l are legea și ordinațiunile, și nici spiritului acestora, fiindcă în acestea e oprită numai întrebuințarea insigniilor statelor străine, respective a colorilor acestora, în scop de demonstrație.

Legea despre transgresiuni declară în §-ul 36, că e de pedepsit acela, care pune pe casă ori folosește astfel de „steag, păjură, ori insignii”, cari semnaleză „o direcție contrară statului și instituțiilor sale legale”. De aci poate să constate și laicul adevărul pipăibil, că nu pot fi cualificate de „insignii” obicinuitele decorațiuni ale strămoșescului port țărănesc, căroră la nici un caz nu li se poate atribui vre-o „direcție contrară statului”, despre care poporul de rând, blajin și cu înclinări pacifice, peste tot nici idee nu are. Legea la nici un caz nu a urmărit scopul, ca să despoaie diferitele po-

poare de portul lor strămoșesc, pentru că un astfel de scop nici nu poate să aibă o legislațiune de stat europeană.

Aceasta e partea de drept a lucrului, față de care e cu mult mai însemnată partea politică. Anume, astăzi, când e la ordinea zilei pacificarea celor de altă limbă, și guvernul caută să câștige tocmai pe Români pentru ideea păcii, o astfel de procedură, fără tact și fără cruțare, e greșală politică, care stârnind în cercurile cele mai largi indignare generală și legitimă, va face, ca tocmai contrarii împăcării, zărele estremiștilor, să exploateze cazul în scopul susținerii și zădărnicierei năzuințelor de pace ale guvernului, ca să poată compromite pe Români moderati și guvernamentali înaintea poporului lor propriu.

Cu atât mai puțin poate fi urmărită folosirea colorilor așa numite românești, cu cât ele (roșu-galbin-albastru, în linie orizontală) *nici nu sunt identice cu colorile României* (albastru-galbin-roșu, în linie verticală) și sunt colorii, pe cari le au și unele comitate, de ex. tocmai comitatul Alba-inferioară și orașul Alba-Iulia, ba colorile acestea (roșu-galbin-albastru) le întrebuințază și capitala Budapesta. Dar mai ales pentru aceea nu sunt de urmărit, pentru că colorile acestea le folosește poporul român din patrie din vremile cele mai vechi, — luându-le, cum se spune, dela Racoșești, cari aveau asemenea colorii, — întocmai cum și Sașii din Ardeal își folosesc colorile lor, roșu-vănat, cari, cu toate că sunt și colorii de ale statelor străine, nu au fost niciodată dificultate și persecutate...

În fața acestor adevăruri, constatate de un ziar maghiar, nu putem decât să ne repetăm dorința, ca guvernul să revizuiască și să modifice cu grabire ordinul dat jandarmilor în chestia colorilor naționale române, luând dela jandarmi îndreptățirea de a confisca cu puterea părți în-

tregitoare și decorative din costumul național românesc. Făcând aceasta, ar săvârși un act de mare dreptate guvernul nostru.

Resolvarea chestiunii naționale.

Din studiul politic al dlui Iosif Popu.

Domnul Iosif Popu crede, că chestia națională numai așa va putea fi bine rezolvată, dacă se vor respecta și interesele particulare ale neamurilor, din cari e compus statul nostru, nu numai interesele statului însuși. Dar între politicianii de astăzi maghiari nu se găsește omul, care să facă după dreptate rezolvarea chestiei de naționalitate, ci poate că-l va aduce viitorul.

Guvernele de până acum nu au făcut nimic în chestia aceasta (ba ce au făcut, rău au făcut), iar actualul guvern a promis că va face ceva. Ce anume, nu se știe încă. A venit apoi Tisza și a spus el, că ce are de gând să facă noul partid guvernamental în chestia de naționalitate. Recunoaște existența naționalităților nemaghiare și îndreptățirea lor de a-și avea cultura proprie, dar le deneagă dreptul de organizare. Să se contopească deci naționalitățile (politiceste) în națiunea maghiară și să abzie de ideea de a forma partid naționalist, oăci așa pretind și interesele României.

Luorul acesta însă nu-l pot face Români, de aceea cu politica naționalistă a lui Tisza ei nu se pot împrieteni.

Autorul spune ce atitudine au celelalte partide maghiare în chestia de naționalitate, și în urmă se ocupă cu broșura dlui avocat din Bozovici, Dr. Horváth Lajos József, intitulată „Criza și chestiunea română”, căruia îi spune, că dacoromânisul e invenție săsască, iar federalismul e fantomă simplă.

Constatând în fine, că programul partidului național român stă în contradicție cu ideea de stat genetic maghiar, autorul continuă și termină după cum urmează:

„... Maghiarii se provoacă la lege, iară Români tot la lege, care chiar în titlul ei recunoaște existența de naționalități, apoi mai opun și faptul vieții lor naționale, a conștiinței de popor, de națiune, care trăiește și vrea să trăiască și în viitor, ca popor, ca națiune.

Aceasta e partea dogmatică a chestiunii. Ea formează nodul gordian, care oprește în mersul său carul ce ar conduce la o împăcătoare politică între Români și Maghiari. Ua nod atât de puternic acesta,

FOIȘOARĂ.

Scrisoare din Hamburg.

Al VIII-lea congres internațional al alianței cooperative, ținut în Hamburg, la 5, 6 și 7 Sept. 1910.

În șirul congreselor internaționale, acesta e al 8-lea pe care-l ține alianța cooperative. Celelalte s'au ținut: La Londra în 1895, Paris 1896, Delft 1897, Paris 1900, Manchester 1902, Budapesta 1904 și Cremona 1907.

Alianța cooperative a fost înființată la Londra în 1895. Încă dela început se diferențiau vederile inițiatorilor în ceea ce privește scopul și chemarea unei alianțe internaționale a cooperative, asigurându-se influență în conducerea alianței, nu numai cooperative, ca singure interesate, precum ar fi trebuit să fie, ci și singuraticelor persoane, ale căror interese însă nu cadrau întru toate cu interesele cooperative.

Neajunsul acesta s'a manifestat la diferitele congrese anterioare, precum și tendința de a se revizui statutele existente, cari aditeau aceasta.

Congresul din Cremona, care nu a putut rezolva această chestiune importantă, a delegat o comisiune pentru a se consulta asupra unui proiect nou de statute.

Această comisiune s'a și ocupat cu toată seriozitatea de această afacere și a lucrat un proiect de statute, care înseamnă reorganizarea alianței internaționale a cooperative.

Acesta este cel mai important punct din programul congresului, care s'a început Luni în 5 Septembrie n. în Hamburg, în sala „Ernst Merk” din grădina zoologică, și se deschide prin prezidențial alianței Maxwel, unul dintre cei mai meritoși organizatori și conducători ai cooperativei irlandeze.

Sala e plină de delegați din toată lumea. Delegații se grupează la mese. Pe fiecare masă sunt puse în picioare cartoane mari, pe cari sunt tipărite numele diferitelor țări din lume, indicându-se astfel congresiștilor, că au să formeze grupe după țări.

Auzi tot felul de limbi și vezi tot felul de popoare. Nici Japonezul, nici oel din India nu lipsește dela masa lui.

La masa pe care stă scris „Ungarn” sunt 5 domni, în frunte cu fostul ministru Gyögy, iar la masă unde stă scris „România” sunt grupați vre-o 14 inși, dintre cari amintesc pe dnii: Duca, deputat, Fotin Enescu, directorul casei centrale, Moga, Răduceanu, șeful serviciului în ministerul de comerț, Constantinescu, Georgescu, Moțoiu etc. toți din România, iar din Bucovina: Tofan, Strachină și Bolocan, iar

la masa presei ocupă dintre Români loc dl Constantin Pop din Sibiu. — Vorbirea prezidențială e reprodusă nemțește de Dr. Hans Müller, iar franțuzește de Dr. Sudecum.

De remarcă din vorbirea prezidențială este constatarea, că opera cooperative e o operă de pace, chemată a înfrăți toate popoarele, și este cea mai bună garanție pentru pacea universală. Ea va și avea un viitor mare, un viitor, pe care noi acumă nici nu ni-l putem închipui.

Această constatare a deputatului Maxwell ar putea fi un advertisement și pentru poporul nostru, care de obicei se trezește mai totdeauna prea târziu și și atuncea copiază în pripă și fără nici o înțelegere pe alte popoare. Așa nu se face progres. Poate că ar fi bine să arete și cercurile noastre mai mult interes pentru mișcarea cooperativă și să se gândească de pe acumă a trimite vre-un tiner pentru a se specializa în direcția aceasta, ca astfel să avem și noi la timpul său, nu numai un organizator și îndrumătoriu, ci și un controlor priceput al cooperativei existente.

Secretariatul cooperativei germane, Heinrich Lorenz, binevintează oaspeții. Tot asemenea și conducătorul socialiștilor din Hamburg-Altoane, Schaumburg, asigurând pe congresiști de interesul cel mai

viu și simpatia cea mai caldă ce o are el și comilitonii lui pentru acțiunea congresului și regretă totodată, că senatul a refuzat a se reprezenta oficios la congres, ceea ce nu este decât rezultatul influenței plutorației dominante și nu exprimă sentimentele păturilor largi ale populațiunii, cari simpatizează cu acțiunea congresului.

Dr. Hans Müller, secretarul alianței, referență acum asupra proiectului statutei, care se primește en bloc. Prin aceasta se pune organizațiunea alianței pe baze noi și rămâne cea mai însemnată lucrare a sesiunii actuale.

Asociația cooperativei germane a pus apoi pentru după amiază (Luni) la dispoziția congresiștilor vaporul „Delphin” care îi conduce prin vâstul port, cu diferitele lui ramificații, în care staționează sute de vapoare din toată lumea. Pe bord e muzică bună și se servește gratuit bere și mâncări rezi, precum și țigări. Neamțul „gemüthlich” cum e, după ce se montează bine ca bere nu se genează a-și însfăca soția și a învăța o polcă cu ea cât e bordul, ear când muzica întonează imnul west-falic toată lumea cântă.

Congresul continuă încă în 6 și 7 curent.

Hamburg, în 6 Sept. n 1910.

„Plugarul”.

cât nu se poate tăia în două cu sabia lui Alexandru cel mare, ci numai cu o mare prudență de stat s'ar putea desnoada. Se așteaptă acel bărbat înțelept, care va ști și va voi să o facă. După Dr. Horváth, precum și după alți politicieni maghiari, Români în chestiunea individualității naționale trebuie să-și schimbe programul, și să-și modereze pretențiunile, între limitele dreptului public unguresc, ca apoi cu un partid moderat român să poată și Maghiarii sta de vorbă și să se înțeleagă.

În fapt s'a și ventilat în cercuri românești ideea înființării unui partid național românesc, așa numit moderat, a cărui program să nu vină în contact cu legea. Acest partid ar susține dreptul Românilor la o viață individuală națională, ca pe un drept natural, dară validitatea lui în întreg cuprinsul său, între împrejurările politice de astăzi, îl află de ne-realizabil. Deci prudența politică ar cere, ca Români să vădă ca să eluște cât se poate astăzi, și ce mai rămâne să-și rezerveze pentru timpuri mai potrivite. Inițiativa la înființarea unui partid moderat român, condus de politica oportunității, a dat-o Dr. Emil Babeș, a cărui românități și bună credință nimenea nu o poate denega. El zice în „Diagnoza“, că e nevoie ca să ne restrângem pretenșiunile la acel minim, ce între împrejurările de astăzi pare a fi realizabil, și că avem să facem politică practică și nu de sentiment, pentru a ne păstra cel puțin ce avem, a ne păstra limba, cultura și legea strămoșească, și prin aceasta a ne conserva individualitatea națională și instituțiunile pentru vremuri mai bune.

El în mulți articoli scriși în ziare ungurești și românești, apoi în scrierile sale „A nemzetiségi politikánk hibái és bünéi“, și „Diagnoza“, studiu asupra situațiunii politice a Românilor din Ungaria, cu mult talent, cunoștință de cauză și bunăvoință, arată în mod destul de clar lipsa urgentă a unei împăciuirii între Români și Maghiari în chestiunea națională, și reduce în interesul acestei împăciuirii pretenșiunile politice ale Românilor între acele limite modeste, între cari oredea, că și politicienii maghiari le vor admite. În deosebi partidul românesc contemplat de Dr. Em. Babeș avea să elimineze din programul său acel punct al programului național din Sibiu, care pretinde, ca Români să fie recunoscuți de corp politic național, ca pe unul ce stă în contradicție cu constituțiunea maghiară, care cunoaște numai o națiune politică, națiunea unitară maghiară.

Programul partidului moderat român, contemplat de Dr. Em. Babeș, formulat în opul său „Diagnoza“ pagina 184—189, în introducerea sa primește dogma Maghiarilor despre ordinea de drept public al statului, căutând să stabilească relațiile Românilor față cu statul maghiar, drepturile și deobligamentele lor în cadrele ordinii publice și în consonanță cu interesele legitime ale națiunii maghiare politice.

Întreprinderea lui Dr. Em. Babeș însă a rămas fără succes: (Intocmai ca și întreprinderea lui Iosif Gall din 1884—1885 în altă formă — însă cu același scop și condusă de aceeași oportunitate politică), parte că ea nu și-a aflat un sprijin serios dela politicienii unguri cără el s'a adresat, și nici dela Români pretinși moderati, a căror existență el nu fără cauză o presupunea.

Dr. Em. Babeș în citata lui scriere zice: că ori și unde stau față în față curente opuse: „numai prin concesțiuni reciproce se poate ajunge la o deslegare pacinică, și ameliorarea situațiunii încordate o așteaptă dela schimbarea tendințelor și măsurilor agresive ale puterii de stat față de interesele noastre culturale“. Ungurii însă nu vor să știe de concesțiuni, dară nici de un partid naționalist român fie acela cu un program cât de moderat, A dat expresiune la această conțele Stefan Tisza în una din vorbirile sale de cortede al guvernului actual, în care cu referință la partidul moderat românesc proiectat de Dr. Em. Babeș, el zice, că înșiși gruparea Românilor în un partid național deosebit, ar fi negațiune flagrantă a întregității națiunii politice maghiare, unitare și indivisibile, a noțiunii care ni-o impune art. leg. 44—1868. El sub cuvintele „magyar nemzet“, nici când nu înțelege sub această numire „națiunea politică ungară“, ci totdeauna singur maghiarimea!

Români să se asimileze cu maghiarii, și pacea e gata, e părerea lui. Astfel cugetă și alți unguri, despre îndreptățirea Românilor de a se afirma ca individualitate națională politică în Ungaria. Iar Români cunoscând șovinismul maghiar dominant, au prevăzut nesuccesul întreprinderii de bună credință al Drului Em. Babeș, deci în interesul solidarității naționale, afară de niște îmbărbătări dela unii par-

ticulari, în genere s'au purtat față cu întreprinderea lui pasivi; rezonând dupăcum zice Dr. Babeș: „Cu steagul cel vechiu deși nu vom câștiga lupta, vom păzi cel puțin cinstea steagului nostru zdrăntuit!“

Se afirmă, că întreprinderea lui Dr. Em. Babeș ar fi aflat încurajare nu numai din partea unor bărbați de stat unguri fruntași, despre cari face și el mențiune în scrierile sale, ci chiar și din partea guvernului coaliționist a lui Wekerle, sub care și-a pornit acțiunea, și dela care spera el îmbunătățirea sorții politice a Românilor. Acest guvern însă a căzut înainte de a se fi putut înființa partidul moderat român proiectat. Se spune și aceea, că scopul acțiunii sale l-ar fi adus Dr. E. Babeș și la cunoștința noului guvern condus de Khuen-Héderváry, dar acesta s'ar fi arătat rece cătră toată întreprinderea lui. Semn învederat, că acest guvern nici nu e aplecat a sta de vorbă cu Români ca partid politic, fie cât de moderat în pretenșiunile sale.

Din acestea apoi vom pricepe, că declarațiunea sa cuprinsă în „Telegraful Român“, că a aflat de bine a-și întreprinde activitatea politică și a-și sista încercările pentru formarea unei grupări deosebite de partid, Dr. Babeș și-o motivează ou: situațiunea politică schimbată.

Din cele premere Români își vor face concluziunile lor, că ce soluțiune pot aștepta ei dela guvernul Khuen-Héderváry pentru chestiunea naționalistă în Ungaria.

Eu însă care sunt omul păcii, deși nu fără dă oare care pesimism, vreau să cred vorbelor guvernului Khuen, că el și-a făcut de o problemă serioasă a programului său de guvernament, și regularea mulțămiteoarea a chestiunii naționaliste în Ungaria.

Venit la acest punct însă trebuie să accentuez, că experiențele de până acum probează în destul, că chestiunea politică a naționalităților în Ungaria, îndeosebi încât ea privește pe Români nu se poate sugruma, ori amuți cu forța puterii publice de stat, și existența ei nici nu se poate ascunde ou mijloace paliative, ci ea dupăcum am zis-o în alt loc al acestei scrieri numai așa se va putea bine rezolva, dacă la regularea ei se va ținea cont pe lângă interesele cele mari ale statului și de interesele tuturor neamarilor de oameni, cari împreună compun statul ungar. Suum cuique! Iar procedura trebuie să fie condusă de principul deus in proverbul francez: „Plus fait doueue que violence“. Îndeosebi ce privește pe Români, chiar după natura lor ei sunt iubitori de pace. Chiar și proverbul lor e: „cu binele o duci mai departe decât ou sila“. Pacea ei e consideră și ca o virtute creștinească cântând în bisericile lor: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu pe pământ pace și între oameni bună învoire“.

Ei dupăcum îi cunosc deaproape, căci între ei am crescut și funcționat ca judecător mulți ani, nici nu doresc alta decât o stare pacinică politică în Ungaria, în care și ei să se simtă bine, dupăcum o promite și conțele Khuen în programul său de guvernament. Ei doresc ca Ungaria să devină o mamă dulce pentru toți cetățenii săi, pe cari ea să-i strângă ou asemenea iubire la pieptul său și cu o egală dreptate să-și împartă bunătățile sale între cetățenii săi, fără de a-i întreba că din ce părinți s'au născut, ori că în ce limbă laudă pe Dumnezeu! Ei nu vor să se rupă de materna lor patrie, de pământul pe care s'au născut, care i-a nutrit și crescut, și de care îi leagă cel mai curat patriotism, ei sunt supuși loiali și credincioși țării care le dă lor drepturi cetățenești, ei ca buni patrioți se bucură de toate ce servesc spre bunăstarea, înflorirea și gloria patriei și a locuitorilor ei.

Ei cunosc însăși adevărul, că un bun patriot în înțeles nobil e acela, care stă să prefera binele public celui privat, pentru care nu e nici o jertfă prea mare pusă pe altarul patriei, care iubirea cătră patria sa și-o manifestează prin cuvânt și fapte, care în oas de pericol umăr la umăr cu concetățenii săi de ori ce limbă sare în ajutorul patriei, și e gata de a-și jertfi avutul și sângele pentru apărarea ei în contra ori și cărui inimic. Acest patriotism ou drept cuvânt îl și poate cere Ungaria dela cetățenii săi de naționalitatea românească și acestia nici nu îl vor denega. Aceea însă ou ei din un patriotism imaginariu, în interesul maghiarimii să se lăpede de ființa lor etnică și să se conto-pească în rassa maghiară spre a o întări pe aceasta, ca pe un ce care e în contra legilor naturii, ou drept și cu succes politicienii maghiari cei conduși de un șovinism orb nu o pot cere. Aceasta nici ideea de stat maghiar unitar bine înțeleasă nu o pretinde. Ungaria a putut viețui ou locuitorii ei de limbi diverse, ca stat maghiar, a cărui firmă o și poartă numin-

du-se „țara ungurească“ (Magyarország) secole întregi glorioși și în vremuri mai grele, când era impresurată de inimici puternici, cari îi amenințau existența chiar și când politica ei de rassă era condusă de devisa: „Regnum unius linguae est fragile et inbecile“. Astăzi ea este atât de tare în constelațiunea ei politică esternă și în lăuntru fermă în puterea sa de viață, încât nime nu poate să-și facă griji serioase, că popoarele ei de altă limbă prin alipirea de individualitatea lor națională i-ar putea periclită existența, ori ar putea desbrăca statul unguresc de timbrul său național. Aceasta e și părerea politicienilor maghiari cumpăniți și neconduși de boala șovinismului.

Incheiu în credința de a fi tratat chestiunea destul de obiectiv și că am corăspuns și deisei din frunte: „Sine ira et studio“.

Dela congresul stuparilor.

— Raport special. —

Mag, 8 Septembrie n.

În anul acesta s'a ținut al 55-lea congres al stuparilor din Austro-Ungaria și Germania, în Budapesta, la 21—23 August a. c. Acesta este al treilea congres, ținut în Ungaria, de felul acesta. S'au prezentat la congres 870 stupari de deosebite naționalități și din toate părțile acestor două monarhii.

Români au fost numai 10, din Transilvania: Ioan Chirca, Ioan Ghișă, Alexandru Vlad și Cornel Sch'ar. Din Bănet: Ioan Jacos, Constantin Iancovicu și Nicolae Iancovicu. Din Marmăția: Vasilie Maros și din Bucovina doi Români.

Congresul a fost deschis în pavilionul de arte din Városliget, prin baronul Béla Ambrozy din Temesgyarmata, în limba maghiară și germană, apoi s'au ținut vorbirile de recepțiune. În numele guvernului austriac a vorbit Dr. Paul Beck, cavaler de Managetta, în numele guvernului maghiar Zoltan Szilassy, deputat dietal și în al celui german preotal O. Sydow din Germania. Au mai vorbit apoi pentru Boemia Bassler, pentru Galiția Ioan Marcinkow și pantru Transilvania Zsögön.

Pertractările s'au ținut în 2 sale, în una ungurește în alta nemțește. Secțiunea germană a fost prezidată de baronul B. Ambrozy și cea maghiară de Z. Szilassy. La secțiunea maghiară au fost anunțate 23 prelegeri și la cea germană 14, dintre cari sau ținut la Maghiari 17 și la Nemți 13.

La acest congres s'a putut vedea cât interes arată oamenii, cari cunosc natura albinei și știu prețul lucrului ei și cum se silesc, ca lucrul ei să-l facă mai ou venit, împărțându-și experiențele ce și le-a câștigat fieștecare față de micul animal.

Mult s'a discutat asupra coșnițelor, fără a se putea decide, care coșniță este mai perfectă. Sunt atâtea feluri de coșnițe, care de care mai avantajioasă. Cei mai mulți stupari află și astăzi coșnița lui Dzirzon de cea mai bună. Aceasta are lărgimea de 25 cm. și 3 rânduri de rame. Unii cer, ca coșnița aceasta să fie ou 4 rânduri de rame, alții ca ramele să fie mai late, respective coșnița mai largă.

În unele coșnițe se umblă la stup pe ușa din dărăpt, la altele pe deasupra.

În 19—26 August a fost deschisă expoziția, ou tot felul de lucruri, ce se țin de stupi. La această expoziție s'a putut vedea, la ce perfecțiune a ajuns acest ram de economie și câtă bogăție se cuprinde în lucrul albinei. Privind această expoziție, omul care nu e stupar, capătă gust ca să se facă stupar.

E interesant, cum albinele trimise de prin Thüringia și slobozite în expoziția din Budapesta, aranjată în pavilionul de patinat din Városliget, își căutau mai departe de lucru, ca cum ar fi acasă la ele.

Cu ocaziunea congresului s'au aranjat și alte serbări. În 19 August seara a fost întrunire de cunoștință, în hotelul Kovács din Városliget, în 20 participare la serbarea St. Ștefan, deschiderea expozițiunii și studierea ei, cercetarea locurilor de însemnătate din Budapesta și excursiune pe Svábhegy. În 21 deschiderea congresului, la 1 oră banchet în hotelul Kovács, apoi excursiune în corpore pe insula Margareta.

În 22 d. a. toți membrii congresului au trecut ou vaporul Dunărea la Budafoc. Aci au vizitat pivnițele cele mari ale statului, ou mulțime de buți cu vin, unele de mărime colosală. În fine ne-am adunat toți în curtea institutului unde am fost ospătați ou mănăciră și vin din anii 1901—1908. Dupăce apucară membrii curaj sau ținut atâtea toaste, încât ne perdusem paiciunța a le mai asculta. Aci fiind mesele întinse, dar fără scaune, publicul a fost în continuă mișcare. Aci s'au legat cele

mai multe cunoștințe, cu diferite perșoane. Seara am plecat ou vaporul și am făcut o preumblare în jurul insulei Margareta.

În 23 a. m. s'au finit ședințele congresului. La 1 oră d. a. am plecat ou tren separat la Gödöllő, unde am văzut stupăria statului. Aci încă am fost ospătați. Toate acestea au mers pe șesele statului. Călătoria la Budapesta și îndărăt în a fost ou preț redus.

În 24 dimineața membrii căți ou voit au călătorit la Balaton. Din Siofok după ce ni s'a servit prânzul anume pregătit pentru noi, la care am căpătat și pește fogaș de Balaton, am plecat ou vaporul la Balaton-Füred. Aci pe țărmul lacului se întinde un aleu mare foarte frumos și plin de public. Vre-o 18 membri am călătorit ou un motor și o luntriță peste valurile lacului, la peninsula Tihany, cugetând că de acolo vom vedea capătul lacului spre vest, dar nu s'a văzut. La marginea peninsulei ne a întâmpinat o mulțime de copii, îmbindu-ne unghii de capră petrificate.

Pe vârful dealului e zidită o biserică frumoasă rom. cat. În lăuntru ei se află lucruri frumoase, sculptate în lemn, din anul 1767 și aurite. Copiii ne-au condus pe dealul din sus de biserică și de acolo unul ou o trimbiță a dat câteva tonuri, ca să se producă echoul renumit, apoi au cântat câteva strofe, ca să se reproducă echoul. Sunetele ajung la zidul bisericii și de acolo se refâng.

Lacul Balaton este lung de 82 și lat de 15 kilometri. Apa lui are gust ca cea de râu, pentrucă ea nu stă nici odată în loc, și totdeauna se mișcă în valuri și toată murdăria o aruncă la țărmuri.

Seara am plecat ou vaporul le Siofok, unde ni s'a servit o cină gustoasă. La finea acestei cini prin toastul baronului A. Krappitz din Germania s'au încheiat serbările congresului.

Congresul se va ținea în anul viitor la Konstanz, lângă lacul Bodan, în Germania.

Alexandru Vlad

Din despărț. „Asociațiunii“.

Convocare.

În temeiul onorifice însărcinări primite dela onoratul comitet central al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român — convoc prin aceasta pe toți membrii Asociațiunii din despărțământul al IV-lea al Sighișoarei și pe toți ceice se înterează de mersul cultural al poporului nostru, la adunare extraordinară în Elisabetopol, pe ziua de 14/27 Sept. a. c. la 11 ore e. m. și anume în biserică română gr. cat. ou următorul

Program:

1. Deschiderea adunării imediat după terminarea sf. liturgii.
2. Constituirea biroului.
3. Alegerea unei comisii pentru înscrierea de membri noi și încasarea taxelor dela membri vechi.
4. Disertațiunea: „Rolul mamei în educațiune“, cetită de Virgil Nistor, absolvent de teologie.
5. Alegerea comitetului cercual pe un period nou de 3 ani, în locul celui demisionat.
6. Închiderea adunării.

Sibiu, în 17/30 August 1910.

Nicolau Ivan
deleg. com. central.

Notă: De acest despărțământ se țin

1. Orașul Sighișoara, 2. Elisabetopol, 3. Cercul administrativ Elisabetopol ou comunele: Hetur, Senereș, Zagăr, Bălăușeri, Boiut mare, Șard, Măgheruș, Cicmandru, Curciu, Dumald, Handorf, Sântioana săsească, Laslul săseso, Seleușul mic, Idioi, Nadeșul săseso și Jacal român.
4. Cercul administrativ Criș (Sighișoara) ou comunele: Trapold, Daneș, Copșa mare, Seleușul mare, Șaeș, Daia săsească, Saschiz, Hășfalău, Feriház, Hoghilag, Felța, Beșă, Șarpotoc, Zoltan, Laslea mare, Criș, Valchid, Prod, Criș, U falăul săseso și Cloașterf.
5. Comitatul Odorheiu ou comunele: Jimbor, Draos, Varghiaș ou fiile, Galomfaleul mare, Andrașfalău, Bățarii mari și mici, Beis, Lovete, Homorod, Homorod Almaș, O esteleu, Hărman unguresc, Archita, Feleag, Sindriaș, Bodogaia inferioară, Vidacutal român și unguresc, Șoimușul român, Daia ungurească, Petca și Racoșul superior.

Convocare.

On. membri ai despărțământului XXIII, Turda, „al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ precum și toți binevoitorii și sprijinatorii lei sunt poftiți la adunarea generală, ce se va ținea în 18 Septembrie st.

n. 1910 la 2 oare p. m. în localul școlii gr. cat. din Măhăciu, după următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul secretarului, cassariului și bibliotecariului.
3. Alegerea alor două comisii pentru cenzurarea rapoartelor și pentru conscrierea de membri noi și încasarea taxelor.
4. Predarea bibliotecii populare înființate pe seama comunei Petridul-unguresc.
5. Eventuale disertațiuni.
6. Raportul comisiilor exmisse.
7. Alegerea noului comitet pe un period de trei ani.
8. Eventuale propuneri.
9. Alegerea a lor 3 membri verificali.
10. Inchiderea adunării.

Pentru comitet:

Vladuțiu Dr. Valer Moldovan
director. secretar.

NOUȚĂȚI.

Dela cassa arhidiecezană. La colecta pentru nenorocii din Banat, — pe lângă suma din trecut de 18757.75 fil., au mai intrat următoarele sume: Dela Poplaca 47 cor. 54 fil., Mureșfalău 14 cor. 30 fil., Borgo-Joseni 20 cor. 14 fil., Presaca 9 cor., Fureșoara 15 cor., filia Căbești 6 cor. 50 fil., Romos 22 cor., 80 fil., Bârgheș 16 cor. 40 fil., Cața 72 cor. 10 fil., Limba și filia Ciugud 26 cor., Crizbav 8 cor., Valea Bulzului 40 cor. 50 fil., Pianul inferior 40 cor. 50 fil., Prihodiște 3 cor. 80 fil., Vale 112 cor. 14 fil., Mihăleni 9 cor. 20 fil. total 463 cor. 92 fil. La oltă 19221.67 fil.

Sfințirea școlii centrale din Sibiu. Eri, Duminecă, la orele 11 s'a făcut în Sibiu sfințirea noului edificiu al școlii centrale gr. ort. române. La solemnul act a participat I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu, P. C. Sa Arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu, vicar arhiepiscopesc, mai mulți asesori consistoriali, profesori și alt public iubitor de școală, domni și doamne, apoi elevii și elevele școlii centrale cu corpul învățătoresc. Sfințirea apei a făcut-o dl protopresbiter Dr. Ioan Stroica, asistat de preoții Lazar Triteanu și I. B. Boiu. În o vorbire mai lungă protopresbiterul Dr. Stroica a făcut apoi istoricul ridicării acestui nou altar al culturii românești și a îndemnat pe conducătorii școlii să-i dea îngrijirea cuvenită, ca din ea să iasă buni cetățeni, dar și buni și credincioși fii ai bisericii și ai neamului. A rostit în urmă I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul nostru câteva cuvinte părintești, implorând binecuvântare de sus asupra școlii noastre centrale și s'a făcut stropirea cu apă sfințită. La orele 12 actual sărbătorească a fost terminat. Noul edificiu școlar are jos, în parter, trei locuințe pentru învățători, în etaj patru sale de învățământ, moderne, spațioase și luminoase, iar în etajul al doilea o sală mare festivă, și locuință pe seama protopresbiterului tractual. Edificiul a fost zidit, după planul dlui arhitect arhidiecezan Ioan Pamfilie, și are o înfățișare impunătoare.

Deschiderea școlilor în România. Din cauza pericolului cu care e amenințat statul român de a se ivi colera pe teritoriul seu, ministrul român de culte și instrucțiune publică a dispus, ca toate școlile din țară să fie deschise, nu la 1 Septembrie, ci la 13 Septembrie v.

La Roma. Din incidentul marilor serbări și a expoziției internaționale din vara anului viitor, reuniunea învățătorilor cu sediul în Timișoara va aranja o excursie de studiu în feriele viitoare la Roma. Toți doritorii de a participa la aceia excursie sunt invitați a se însinua subscrisului president, până la finea lui Octombrie n. a. c. Speșele de călătorie vor varia între 150—180 cor. de o persoană. Caransebeș, 8 Septembrie 1910. Iuliu Vuia presidentul reuniunii.

Dela comitat. Comisiunea verificatoare a comitatului Sibiu va rectifica lista virilștilor comitatensi în 26 și 27 Septembrie n. în sala mică a comitatului. Ceise au dreptul de a li se socoti darea de două ori, au să se anunțe, în persoană ori în scris, la comisiune.

Indreptare. În Nr. 80 al „Telegrafului Român“ din a. c. s'a publicat, că la colecta pentru nenorocii din Banat s'a încasat în comuna Țelina (tr. Sighișoara) 32 fil. în loc de 32 coroane. Cease se indreaptă.

Impăratul Wilhelm va sosi cu mare suită la Cinci-Biserici în 16 Septembrie. De aici va pleca la Mohač, unde la gară va fi salutat în numele Majestății Sale de arhiducii Francisc Ferdinand și Frideric, precum și de autoritățile orașului. După sosire împăratul german își va urma călătoria pe o corabie și va merge la castelul de vânătoare în Karapanosa. În seara de 19 Septembrie împăratul va călători la Viena.

Culegător de litere — doctor în filosofie. La universitatea din Berlin a fost promovat zilele acestea culegătorul Ioan Hinke doctor în filosofie. Dr. Hinke, de origine din Austria, s'a pregătit pe cale privată; în 1906 a terminat gimnaziul, după aceea tot ca culegător de litere s'a înscris la universitate, unde a cercetat mai ales prelegeri de economie națională.

Mâna neagră. Din Roma se vestește, că într'un sat din Calabria a fost asasinată în timpul nopții familia unui păzitor cu numele Rovolino. Tatăl, mama și șase copii au fost cu toții omorâți. Crima se datorește răzburării societății secrete Mâna Neagră.

Intrecere nobilă. După ce profesorul Ehrlich a dat publicității preparatul său antisifilitic, nici învățații francezi nu voiesă să fie întrecuți. Doctorul francez Quéry a pregătit un alt leac, care îl folosește de 6 ani cu mare succes la o mulțime de bolnavi. Leacul lui Quéry nu este un preparat chimic, ca al lui Ehrlich, ci este un serum, pregătit din toxiciol bacililor sifilisului. Acest ser nu produce la vaccinare nici o durere și oricând poate ușor să l supoarte. Pentru o vindecare deplină se cer 25 de injecții în cantitate de câte un centimetru și jumătate cubic din acest ser al doctorului francez.

Nouă uniformă pentru cavalerie. Ziare vieneze scriu, că toate trupele de cavalerie vor primi o nouă uniformă, care nu va fi de culoare sură, ca la regimentele de infanterie, ci de altă culoare.

Militari în primejdie de a fi arși. Regimentul de infanterie 84, cu prilejul manevrelor, a fost învartit într'un orașel aproape de St. Pölten, și anume o parte pe la case țărănești, altă parte în șuri. La ospățul orașelului, aproape de gară, se aflau trei șuri largi, dintre care două erau pline de grâne, iar în a treia se aflau 25 de infanteriști. Dumineca trecută la 9 ore seara soldații, fiind vremea foarte răcoroasă, au fuchis bine poarta șurii și s'au culcat. Pe la miezul nopții a izbucnit un foc într'una din șurile învecinate. Soanțele au sârit și asupra celorlalte două șuri, și în curând toate trei șurile ardeau în flăcări imense. Pompieri și soldați alarmeși au alergat din toate părțile în ajutor. Flăcările cuprindeau tot mai mult clădirile, iar soldații din șură dormeau în somn adânc. Poarta șurii a fost sfărmată, soldații și pompierii au pătruns în întunerecul plin de fum, și au deșteptat pe ceise dormeau. Soldații speriați au sârit în picioare, unii își căutau uniforme și armele, alții se aruncau spre esire. Opt soldați au reușit să-și salveze lucrurile din flăcări; hainele și armele celorlalți au rămas în șură, unde muniția soldaților a explodat. Toate trei șurile au ars până la pământ. Mai mulți soldați, la lucrările de salvare, au fost ușor răniți.

Spre orientare dlor învățători. La număratoarele întrebări ale fraților colegi răspund: art. de lege XXVII din 1907, precum și planul de învățământ emis cu ordinul ministeriului de sub Nr. 120,000/1908 obligă pe toți învățătorii școlilor conf. fără considerare de au ori nu ajutorul de stat a propune în limba maghiară și elemente din aritmetică, geografia Ungariei, istoria și constituția, astfel precum am preluorșt a cel material în cursurile mele de maghiară, apărute acum sub numirea de *Gyakorlati tanmenet*, cari cuprind și exerciții de citire, intuițiune, poezii, cântări, bucăți de citire, istoria literaturii maghiare și cari se pot comanda dela toate librăriile. De sine înțeles, că aceleași studii au să se propună în românește și în viitor, în estensiunea indicată în planurile noastre de învățământ. Caransebeș 8 Septembrie 1910. Iuliu Vuia inv. dir. emerit.

Expoziție internațională de aviație une se va organiza în Decembrie și Ianuar în Londra. Expoziția se instalează în palatul de cristal al Londrei, va avea 16 secțiuni și va cuprinde tot ce aparține aviației unii.

Rugare. On. domni și on. corporațiuni, cari au primit coale de colectare pentru biserica noastră săracă din Panciova (Banat) sunt prin aceasta respectuos rugate, să stăruie, ca să se adune cât mai mulți bani, și să binevoiască a-i trimite cu colectele împreună la banca „Panciovana“ din Panciova, căci biserica din Panciova are mare trebuință de ajutor. Panciova în 24 August 1910, Trifon Miclea, protopresbiter. Ioan Stroca preot. Dr. Alecsandru Biruescu presid. com. par. Dr. Petru Pența membru de comitet.

Stărpirea șoarecilor de câmp. Comitatul Baranya a întocmit un regulament, care obligă pe toți proprietarii de moșii să stărpească șoarecii de câmp de pe pământurile lor. Dacă un proprietar nu se supune acestui obligament, stărpirea șoarecilor o fac autoritățile — pe socoteala proprietarului. Regulamentul a fost aprobat de ministrul de agricultură. În comitatul nostru șoarecii de câmp au făcut în anii din urmă considerabile stricăciuni. Un regulament potrivit ar fi de dorit și aici.

Impărat antialcoolist. Pe timpul manevrelor imperiale din anul acesta împăratul Wilhelm al Germaniei a dispus, ca pentru trebuința sa să se aducă numai beuturi fără alcool, pentru că numai așa poate suporta oboseala împreună cu exercițiile militare, dacă consumă beuturi fără alcool. Impăratul a provocat toate trupele, ca în cursul manevrelor să se rețină dela consumarea beutarilor alcoolice.

Cel mai vechi ziar din toată lumea se zice, că este ziarul *King Co*, care apare în Peking, capitala Chinei. Acest ziar își va serba în anul viitor jubileul de o mie de ani, considerând că primul său număr a apărut în anul 911. Ziarul este tot odată organul oficial al statului chinezesc, și în arhiva de stat se găsesc toți numerii apăruiți de atunci și până astăzi. Pentru conținutul acestei gazete chinezesti redactorii săi sunt responsabili cu capul. În cursul vremii au fost decapitați 15 redactori pentru deliote de presă.

O descoperire senzațională științifică Din Paris se scrie, că academia de științe a primit o scrisoare dela doamna Curie, care împreună cu bărbatul său descoperise radiul. În scrisoarea sa renumită chemistă comunică academiei, că a izbutit să producă radiu pur în stare metalică. Acest radiu oxidează îndată la aer, pus pe hârtie arde repede și descompune apa în părțile sale constitutive.

Călătorii oprite. Din Strassburg se scrie, că balonul Zeppelin VI., care făcea drumul între Baden Baden și Strassburg, a fost oprit din Berlin să mai ia cu sine călătorii. Motivul opririi, se zice, este împrejurarea că în timpul din urmă mulți străini, mai cu seamă francezi, făceau călătorii cu balonul, și este temere că acești pasageri ar putea din balon reproduce prin fotografie icosna locurilor fortificate ale Germaniei.

În loc de anunțuri de logodnă. Dl Vasile Stoica din Avrig, stad. fios. în Budapesta, în loc de anunțuri de logodire cu dsoara Viorica Cioran din Rășinari, dăruiește fondului Victor și Eugenia Torțășianu pentru înzestrarea fetelor sărace al „Reuniunii meseriașilor sibiieni“ 5 cor; La acelaș fond au mai dăruit: dl Ioan Pășlea, profesor la școala industrială din Câmpulung (Bucovina), soția sa Silvia n. Ionașcu și copiii lor Stela, Livia, Radu și Viorica, cor. 1.20; Traian Oprea, învățător, 30 bani și Ioanichie Olariu, cassar, (Ilia mureșană) și soția sa Valeria n. Torțășianu 1 cor.

Teatrul orașului. În repertoriul săptămânii trecute au predominat *operetele*, a căror putere atractivă se menține și în stagiunea din toamna de față. În săptămâna aceasta se vor reprezenta două drame, și anume o comedie și tragedie clasică, restul reprezentațiilor va fi compus iarăși din *operete*. Lucrul nu se pare de loc surprinzător. Direcțiunea teatrului se simte îndatorată a ținea socoteală de împrejurările locale din Sibiu precum și de gustul general al publicului; de aceea și vedem că de obicei caută să-și angajeze puteri cevași mai bune la *operete*, decât la drame. — Astăzi Luni se va juca *Mășurul lui Brindas*, comedie franțuzească; mâine Marți *Prințesa doiarilor*, mare *operetă*; Mercuri a treia oră *opereta Contele Luxemburg*, care a dat până acum tot sală plină.

† George Duma, proprietar în Sacalul de pădure, a decedat în 9 Septembrie nov, noaptea la ora 1, în etate de 72 ani, în anul 50-lea al căsătoriei sale, și a fost înmormântat astăzi, în 12 Septembrie la orele 11 dimineața, în cimiterul gr. ort. român din Sacalul de pădure. Odihnească în pace!

Dela Oca-Sibiului. Direcțiunea băilor de știri, că băile din lacurile Ocenei se pot folosi numai până la 15 Septembrie. Dela ziua aceasta încolo și până la sfârșitul lui Septembrie sunt deschise pentru public numai băile de puțină.

Tombolă în D. St. Martin. Sortirea obiectelor de tombolă, aranjată de Reuniunea femeilor gr. cat. și gr. ort. din comitatul Târnavei-mici, se va face în Diciosânmărtin Duminecă la 18 Septembrie n. 1910 sara la 6 oare în sala cea mare a hotelului „Nemzeti“. După sortire va urma petrecere cu joc. Prețul de intrare: de fiecare persoană 1 coroană.

Petrecere în Nasna. Comitetul parohial gr. ort. din Nasna invită la petrecerea de toamnă ce o va aranja în sala de învățământ a școlii confessionale române Duminecă, în 12/25 Septembrie a. c. cu ocaziunea adunării despărțământului Mureș-Oșorhei al „Asociațiunii pentru literatură română și cultura poporului român“. Începutul la 7 ore seara. Prețul de intrare: de persoană 1 cor., de familie 3 coroane. Venitul net este destinat în folosul școlii noastre confessionale. Suprasolviri se primesc cu mulțumită și se vor cuita în ziare.

Cărți și reviste.

Carte didactică aprobată. Ministrul cultelor și al instrucției sub Nr. 73338/1910 a aprobat Curs practic de istoria Ungariei de Iuliu Vuia. Arad ediția VI. Edițiile anterioare sunt a se socotea din folosință.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană: Dr. Onisifor Ghibu: *Der moderne Utraquismus oder die Zweisprachigkeit in der Volksschule* (Pädagogisches Magazin, Heft 414). Langensalza, 1910. Prețul 2 cor. Dr. Onisifor Ghibu: *Ziaristica bisericească la Români*. Stadiu istoric, Sibiu 1910. Prețul 2 cor.

„Cartea de Aur“. A apărut și s'a trimis tuturor abonaților volumul VI din publicațiunea dlui T. V. Păcățian: *„Cartea de Aur sau luptele politice-naționale ale Românilor de sub coroana ungară“*. În volumul acesta sunt înșirate evenimentele politice dintre anii 1872—1881. Cu toate că volumul e cu opt coale mai mare decât cele premergătoare, iar tiparul cu mult mai scump ca mai înainte, prețul e acelaș, adică 10 coroane exemplarul broșat și 12 coroane exemplarul legat. Doritorii de a avea toate volumele apărute, I—VI, cu prețul de 60 coroane esemplare broșate, ori 72 coroane esemplare legate, adreseze-se autorului în Sibiu (Nagyszeben). Prețul poate fi plătit și în rate lunare.

Din public.†)

Mulțumită publică.

Cu ocaziunea reprezentației teatrale, dată pentru completarea gimnaziului din Brad, la 28 August 1910 în hotelul „Central“ din loc, au suprasolvit următorii domni:

Dr. Victor Nemeș și Gligor Porcariu câte 10 cor.; Dr. Ioan Papp adv. 6 cor.; Demetriu Câmpian asesor și Nic. Codrin câte 5 cor.; Sferdian Ioan 3 cor.; Stefan Paul not. 2 cor. 80 fil.; Romul Coțoiu, N. Stancioiu prof. Iuliu Papp câte 2 cor.; P. Pavel, Dr. Tib. Tisu, W. Rudolf, P. Rimbaș, P. Rimbaș, P. Cioflica, Andron Bogdan, Dirina George câte 1 cor.; Teodor Lang 40 fileri. Au intrat din vinderea biletelor 279 cor. 10 fil. Suma venitului: 334 cor. 30 fil. Eșitele: 154 cor. 24 fil. Venitul net: 180 cor. 06 fil. Suma a ceea s'a predat direcțiunei gimnaziului din Brad, spre ulterioară afaocere.

Brad, la 7 Septembrie 1910.

Ioan German
cassar.

*) Pentru cele publicate în rubrica aceasta redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 469/1910.

(345) 1-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala gr. or. română din comuna **Vărtop** protopresbiteratul Abrudului se descrie concurs cu termen de 10 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt:

1. Salar fundamental 1000 cor. plătit în rate lunare anticipative din cassa bisericeii.
2. Cuartir în natură și
3. 1/4 jugăr grădină.

Cei ce doresc să ocupe acest post să-și trimită rugățile împreună cu documentele trebuincioase la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul arătat și să se prezenteze în comună.

Abrud, 24 August 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al Abrudului în conțelegere cu comitetul parohial.

Petru Popovici
protopresbiter.

Local de birt de ecesarândat.

Consistorul arhidiecezan dă în arândă prin licitațiune publică localul său de **birt** din strada Urezului Nr. 5 care e foarte potrivit și de prăvălie pe timp de 6 ani, începând dela 1 Maiu 1911.

Licitațiunea verbală la care să va primi și oferte închise, se va ținea **Mercuri la 12 Octombrie 1910** oarele 10 înainte de prânz, în localul Cassei Consistoriale.

Prețul de strigare e de 1400 la an, vadiul 10%.

Condițiunile de licitație să pot vedea zilnic în biroul Cassei Arhidiecezane în orele de birou dela 8—12 înainte de prânz.

Consistoriul arhidiecezan.

(343) 1-3

Nr. 583, 584/1910.

(335) 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători la școlile mai jos însemnate din protopresbiteratul **Geoagiului** prin aceasta se publică concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Bulbuc**, cu salar dela comuna bisericească 300 cor. din repartitiie, restul până la suma normată în lege s'a cerut dela stat; cuartir în edificiul școlii și lemne de foc.

2. **Mermezeu—Valeni**, cu salar dela comuna bisericească 400 cor., restul până la 1000 cor. și cuincuenalele s'au cerut dela stat; relut de cuartir, lemne și grădină 100 coroane.

Învățătorii aleși vor avea să propună și studii religioase, să meargă cu elevii la biserică și să cânte cu ei la sfânta liturgie.

Cererile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, să se înainteze la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul deschis. Prezentarea în comună a candidaților e de dorit.

Geoagi, (Algyógy) 21 August v. 1910

Oficiul protopresbiteral gr. or. rom. al tractului Geoagi, în conțelegere cu comitetele parohiale respective.

Ioan Popovici
protopop.

Nr. 452/1910 of. prot.

(333) 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători la școlile confesionale greco-orientale române din comunele mai jos însemnate să descrie concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Borcut**, cu salar de 600 coroane; dela biserică din repartitiie pe popor, dela Preaveratul Consistor arhidiecezan ajutor de 300 cor., cuartir, grădină și relut de grădină 10 cor.

2. **Curtuișul-mic**, cu salar de 600 cor.; dela biserică din repartitiie pe popor 200 cor., ajutor dela Preaven. Consistor arhidiecezan 100 cor. și ajutor dela stat 300 cor. cuartir și grădină.

3. **Trestia**, cu salar de 600 cor.; dela biserică din repartitiie pe popor 230 cor. ajutor dela stat 370 cor. cuartir și grădină.

Adasele cuincuenale la salarul învățătoresc din Borcut se vor socoti numai dela ocuparea aceluși post. Pentru întregirea salariilor conform art. de lege XXVII din 1907 s'au înaintat rugățile la locurile competente și în caz de rezolvire favorabilă, învățătorii aleși și întăriți vor beneficia de acea întregire.

Învățătorii aleși în aceste posturi sunt datori: a solvi tacsele prescrise la fondul cultural arhidiecezan și cel tractual, a prevedea instrucțiunea în școala de repetiție, a propune studiul religiunii și cântările bisericești în școala de toate zilele și cea de repetiție și a conduce pe elevii în toate Duminecile și sărbătorile la biserică și acolo a cânta cu ei la sfânta liturgie.

Concurenții să-și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare la subsemnatul în termenul deschis, iar pentru a

se face cunoscuți alegătorilor să se prezenteze într-o Duminecă ori sărbătoarea la biserică spre a cânta.

Lăpușul unghuresc, 16/29 August 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Cetății de peatră în conțelegere cu comitetele parohiale.

Vasilie Duma
protopop.

Nr. 404/910.

[339] 2-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala gr. or. română din **Idicelsat** (protopresbiteratul Reghin) se descrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Salar 1000 cor. și anume: 600 cor. din repartitiie pe popor și 400 cor. ajutor dela stat, cuartir în edificiul școlii și 20 cor. relut de grădină, precum și lemne de foc pe picior.

Cei ce doresc a reflecta la acest post să și înainteze cererile însoțite de toate documentele necesare subsemnatului oficiu protopresbiteral până la termenul sus indicat.

Alesul învățător va avea să instrueze pruncii și în cântările bisericești și să cânte cu ei în cor la sf. liturgie în toate Duminecile și sărbătorile de peste an, de aceea cei vărsați în muzică vor fi preferiți.

Concurenții se îndatoresc a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a și arăta destoinicia în cântări și pentru de a se face cunoscut poporului.

Idicel, 13/26 Aug. 1910.

Pentru comitetul parohial:

Ioan Silaghi
paroh gr. or.

Vidi: **Galaction Șagău**
protopresbiter.

Nr. 416/1910.

(344) 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala noastră confesională de nou înființată în opidul **Ighiu** se descrie concurs nou, cu termen de 15 zile dela prima publicare în acest jurnal.

Salarul 1000 coroane, plătit în rate lunare anticipative din lada bisericeii, cuartir constător din 3 odăi și culină în edificiul școlii, lemnele de foc necesare și grădină.

Cei ce doresc a ocupa acest post să și înainteze cererile însoțite de toate documentele recerute subsemnatului oficiu în termenul sus indicat, notându-se că vor fi preferiți candidații cu calificatiune superioară și cei buni cântăreți, în deosebi pentru a alesul învățător va avea să îndeplinească toate funcțiunile de cantor în și afară de biserică, pentru care serviciu i se va da în folosință un jug. de pământ arător; iară pentru formarea de cor, ceea ce încă se pretinde dela cel ales, i se va vota o deosebită remunerațiune din partea comitetului parohial.

Cuincuenulele încă se vor presta, la timpul său, tot din partea bisericeii, dar numai după anii serviți la această școală.

Concurenții se îndatoresc a se prezenta, până la ziua alegerii, la biserică pentru a și arăta destoinicia în cântări și a se face cunoscuți poporului.

Alba-Iulia, 24 August 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Alba-Iulia în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Teculescu
protopresbiter.

Nr. 567/1910.

[342] 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala noastră confesională din **Blașfaleul inferior**, în tractul Bistriței se descrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: salar fundamental, deocamdată, 600 cor. din repartitiie dela popor, iar după exoperarea ajutorului dela stat 1000 cor.; adasele cincenale după, dar numai după anii serviți la această școală; cortel, grădină și lemne de foc.

Reflectanții la acest post își vor înainta cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis și până atunci li-se dă voie a se prezenta în parohie spre a face cunoștință poporului și a cânta în biserică. Cel ales va fi îndatorat a conduce elevii la sfânta biserică în Dumineci și sărbători și a cânta cu ei la sfânta liturgie.

Bistrița, 20 August 1910.

Oficiul protopresb. gr. or. în conțelegere cu comitetul parohial.

Gregorin Pletosu
protopresbiter.

Nr. 221/910.

(334) 2-3

Concurs.

Pentru întregirea definitivă a postului de învățător dela școala confesională gr. ort. română din opidul **Hunedoara**, protopresbiteratul Hunedoara, se descrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1100 cor. salar fundamental, solvibil anticipative în rate lunare din cassa bisericeii, cuartir în localul școlii, 50 cor. relut de lemne și 20 cor. relut de grădină.

Dela învățătorul, care va fi ales la acest post, se cere ca să propună și religiunea în școală, să fie cântăreț bun, obligat fiind să conducă corul, să ocupe și locul de cantor, și ca atare când nu e ocupat cu școala sau cu corul, în Dumineci și sărbători, e dator a conduce regulat și cântările din strană, fără altă remunerațiune, având a cânta cu elevii și răspunsurile la liturgie.

Concurenții la acest post au a și așterne cererile instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul de sus indicat, îndatorăți fiind a și prezenta înainte de alegere în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserică spre a se face cunoscuți poporului și a și arăta dexteritatea în cântări.

Hunedoara, la 19 August 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. ort. al Hunedoarei, în conțelegere cu comitetul parohial.

Avram P. Păcurariu
protopresbiter.

Nr. 108/910 par.

(341) 2-3

Concurs.

Pentru întregirea postului al doilea de învățător în parohia **Laslaul român** (Oláh-szentlászló), protopresbiteratul Târnava, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt:

Salar 1000 cor. din cari 900 cor. și cuincuenalele din ajutor de stat.

Cuartir și grădină în natură.

Învățătorul ales va avea să conducă în Dumineci și sărbători copiii la biserică și a cânta cu ei la sf. liturgie, a cultiva grădina de pomărit și a instrua în școala de repetiție, acomodându-se dispozițiilor comitetului parohial.

Concurenții au să și aștearnă cererile conform normelor în vigoare în termenul sus indicat, oficiului protopresbiteral subsemnat u. p. Küküllővár, și a se prezenta poporului în biserică spre a și arăta dexteritatea în cântări și tipic.

Laslaul român, 1 Septembrie n. 1910.

Benjamin Florea **Nicolae Aron**
notar. par., prez. com.

Nr. 682/1910.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parohial concertent.

Nicolae Todoran
protopresbiter.

Nr. 408/1910.

[340] 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea parohiei **Acmaria** (cl. II-e) se descrie nou concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în acest jurnal.

Venitele cu întregirea presorisă dela stat sunt cele însemnate în cca'a B.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu în termenul susindicat în care timp concurenții, pe lângă observarea restricțiunilor reglementare, sunt îndatorăți a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a cânta și predica, respective celebra.

Alba-Iulia, 17 August 1910.

Oficiul protopresbiteral al tractului Alba-Iulia în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Teculescu
protopresbiter.

Advocatul**Dr. H. Müller**

și a deschis

cancelarie advocațională

în

Sibiu, strada Cismădiei Nr. 27.

(343) 1-3

Domnișoare

primesc instrucțiune bună în croit și făcutul hainelor, la

Toni Ehrlich

(338) 3-3

Neustift Nr. 9.

Medic român în Karlsbad.**Dr. Enea Nicola**

dela facultatea din Viena

dă consultațiuni în Karlsbad, casa „Billroth“ lângă Sprudel.

(387) 61-

George Săsarman, măiestru pantofar**Schimbare de local.**

Aduc la cunoștința On. public român și a binevoitorilor mei mușterii că cu 1 August st. n. a. c. mi-am strămutat atelierul de pantofărie din strada Spinarea cânelui, în edificiul cel nou din strada Măcelarilor Nr. 36.

În speranța că și în noul local voi fi onorat cu prețioasele comande, pe cari mă voi silii a le îndeplini cu cea mai mare conștientozitate și punctualitate, semnez

Cu profundă stimă:

George Săsarman
măiestru pantofar.

(282) 4-5

Sibiu, strada Măcelarilor Nrul 36.

Unde se pot procura**REVERENZI**

croite cu chic și lucrate bine? Numai la

IOAN PETRAȘCU

măiestru croitor, Sibiu, Str. Cismădiei Nr. 30,

pentru că el le croește foarte bine și pe lângă că le lucră din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească, căci numai astfel putem deveni tari și mari!

[94] 34-52

Telefon 172.